1877. IX. évfolyam. 100. szám. Csütörtök, május 24.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „független párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Öthasábos petitsorér 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér“-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Debreczen, máj. 24.

Most már aztán nem mondhatja senki, hogy napjaink meddők lennének az eseményekben. Oly rohamos sebességgel váltakoznak, mint a panorámák forgantyus képletei. Egyrészről az ázsiai harcztereken lebbenti fel a távsoűrony egy-egy véres viadal rémitő képéről a függönyt, másrészről pedig az európai, szintén véres színpadon érvelnek az ágyuk érez torkai.

A szin térre felvezetett harczosok roppant számához képest, és a csaták argumentumának, az ágyuknak sokaságához arányitva, még csak kicsinyes kezdetnél vagyunk azon bekövetkezendő nagy, talán óriás eseményeknek, melyek már holnap, az egymásra rohanó fanatizált tömegek által adatnak elő.

Azon képektől, miket felszinre erőszakol a harczok áldáz istene, már előre is borzadunk. A kiomlo vérnek látása a kinos sebekben elvérzett bajtársakra való visszaemlékezés ki fogja irtani a harczosok kebléből mindazon érzelmeket, a mi emberi, kegyelet, gyöngédség elröppennek az öldöklés zajában és a vaddá, szilajjá minősitett ember, vérben, s fájdalom! ártatlanok vérében is fog gázolni, mint a szaharának tigrisei és hyénái.

Hol van hires Gladstone lord és érdekes társai, kik a török kegyetlenségeket, talán milliószorta nagyitó üvegen át tekintve birálták el, és valóban politikai harczban állottak csaknem máig mindazokkal, kik az elfogultság hályogosságától menten az igaz és való tényeket méltatták becses hitelükre! Hol van a nemes lord, hogy égő betükkel örökitené meg a történelem lapjain azon muszka vandalismust, mely épen most követtetett el Ardahan környékén a kereszt vitézei által?

Tehetetlen aggok, ártatlan nők, emlőiken kisdedeikkel, válogatás nélkül halomra gyilkoltattak azok által, kiket a nemes lord hosszantartó védelmének hozzá, az ő méltóságához nem illő tárgyaivá lett? Talán gyanunk nem épen alapnélküli, ha előre jelezni bátorkodunk, hogy azon bekövetkezhető esetben, ha a jó muzulmán az ártatlanok vére kiontásának láttára szintén szakitni fog a szörnyü kihivások után nemesb érzelmeivel és véres bosszuval fizetendi vissza a vad barbarok vandalismusát, azon esetben az a Gladstone, a ki most vak és siket, a muszkák eléggé el nem itélhető kegyetlenségeivel szemben, elő fog állani nagy jajgatások közt, és irtó háborut inditványozand a török ellen, mert hát az is ember, és utóljára is szintugy alá van vetve azon gyarló emberi indulat nyomásának, mely azt mondja, hogy nem szép a bosszu, de édes.

Mind ezen dolgok felett nem czél- és időszerü megütközni, midőn mesés nagy terjedelmet vett, mind egyénileg, mind államilag a jellem romlása, és az erkölcsöknek rothadása.

Államunk szomszédságában is gőzerővel vágtatnak a napi események. Oláhország épen a napokban kiáltotta ki függetlenségét, és izent hadat — borzasztó ki is mondani — a török portának, mely valóban a muszkákkal való szövetkezésekig a legszebb nyugalomban csaknem tökéletes önálló sors és állapotban engedte őket ringatni.

Függetlenség! mily isteni szó és fogalom, mely után mint valami mennyei üdv és boldogság után sohajtozik a magyar nemzet, és mégis azt a kikiáltott oláh függetlenséget nem tudja sehogy se méltányolni. Nem, mert ha igazi függetlenség volna az, mit most az oláh atyafiak proklamáltak, ugy bizonyára annak a függetlenségnek annyi pártolója volna Magyarországon, a hány el nem korcsosodott becsületes fia van e hazának, de minő nyomoruság az, midőn egy nemzet vederből cseberbe hág, midőn a türelmes töröktől függetleniti magát, s ugyanakkor egészen melegében felfüggeszti, illetőleg önként mint az áldozat birka, oda tartja zsarnokának kezét lábát, hogy verje rá bilincseit, s még lelkét is áldozatul viszi a döre, hogy a muszka gyász kabinet (cabinet noir) undoritó kémei, mint mérges kigyók rátekergődzenek.

És aztán e szörnyüséges oláh mozgalmak zajongásai alatt, jó a nagy ur, a minden oroszok czárja, jó az oláhok földére, hogy lelket öntsön óriás hadába szép ólom és gránát mentes távolból, és elfogadja a csip csup fejedelmeknek mint valami papues fényesitő inasoknak szolgai — vazall — alázatos lábnyalásait.

Törekszik az ártatlan szerelmetes Milánka is Szerbia dicsőségesen uralkodó fejedelme, hogy szövetkezvén a nagy tatával, hatalmas fegyvereinek élét érezztesse a pogánynyal ismétlen; az, hogy csak tegnap kötött békét a portával, és hogy fejedelmi ajkaival esküdözött menyre földre a semlegesség hazudozásai körül, az szláv szempontból egyáltalán nem viseli magán a gyalázat bélyegét.

Vagyon tehát alkalmunk a szomszéd kis flótásoknak magosra törő szándéklatu mozgalmaiban naponta gyönyörködni, a nélkül azonban, hogy csak annyit is tudnánk e csalfa eseményekkel szemben jövendő eljárásunkról, mint egy szunyognak az ő szeme. E titokzatosság azonban, mely csak bizonyos gyanitgatásokhoz szolgáltat anyagot, nem tarthat sokáig, mert az a kis, jelentéktelennek látszó esemény, hogy a czár meg fog jelenni az oláh földön, nagyon sok dologról elfogja távolitani a homály fátyolát, mert miként a szög a zsáknak oldalán, ugy fog egy egy turpisság kivigyorodni a diplomatia féltékenyen takargatott tarisznyájából. Sok, nagyon sok dolog ki fog tudódni, mit eddig sikerült egy egy nagyfejü, de sifrikárius honmentőnek elfirnczwanczigolni.

Eddig kelet felé voltak, mint nagy kérdőjel forditva a felvont figyelmü világi emberek arczai. Most azonban ugy látszik, hogy talán nyugat felé kell vissza forditani, mert a franczia köztársaság tábornok elnöke olyan cselekményt hevenyészett felszinre, melynek horderejét halandó egyelőre még csak hozzá vetőleg sem képes meg határozni. Erről azonban talán ha élünk jövőre fogunk meg emlékezni.

— **Az osztrák birodalmi tanács** e hó 29-én ül össze az osztrák quota-bizottság 28-án ülésezik.

— **Werder** tábornok, a német katonai megbizott az orosz czárt Plojestibe kiséri.

— **Albrecht** főherczeg horvátországi utjából még mindig olvashatni érdekes részleteket. A mint a Köln. Z.-nak távirják, a főhadparancsnokot Károlyvárosban is orosz tüntetésekkel fogadták. A városi zenekar az orosz hymnust játszta a dalegyesületek pedig egy szláv harczidalt énekeltek. Azon tisztekhez kiknek ez nem tetszett, állitólag igy szólt a főherczeg: „Nem viselem-e a Szt.-György-rend keresztjét s nem vagyok-é én egy orosz ezrednek főnöke?“

A háboru.

Konstántinápoly, május 21. Silistriából erős tüzelés történt egy orosz előcsapatra, mely Kara-Burnu felé huzódott. A heves tüzben az oroszok sorai bomladoztak. Többen elestek s megsebesültek.

Szt.-Pétervár, május 21. A tatárok nyugtalankodása pillanatonkint nagyobb mérveket ölt. A hadsereg főparancsnoksága e miatt szükségesnek látta a Fekete tenger északkeleti partjain elhelyezett csapatokat a Krim legdélibb csucsán concentrálni.

Pétervár, május 22. Az ázsiai harczterről következő hirek érkeztek:

Sotsi, május 19. Török hajók Adler erődöt bombázzák.

Igdyr, május 19. Tergukasov tábornok Surg-Chanesből Bajazidbe csapatot küldött miután arról értesült, hogy a törökök e város ellen operálni szándékoznak; a hadcsapat még aznap megérkezett Bajazidbe.

Igdyr, máj. 20. 3500 kurd, 12 ezer basibozuk és 5 zászlóalj gyalogság ágyukkal ellátva a Wan tó északi részén levő positiójából Karakalisba szándékozik vonulni, hogy az ott levő csapatokhoz csatlakozzék.

Bajazid máj. 20. Egy török hadcsapat mely Bajazidot akarta megtámadni, ismét visszavonult Wanba.

Achalkalaki, máj. 20. Ardahan mellett további 300 halottat szedtek össze, köztük volt egy török törzskari főnök holtteste is.

Bukarest, május 23. A Kalafatban emelt orosz ütegek ma reggel megkezdették Viddin bombázását.

Pétervár, május 23. Loesyból május 23-ról jelentik, hogy a sas-erődnél heves harc folyt a támadó törökökkel; a bombázás reggel tiz óra óta igen heves.

Bécs, május 23. A „Presse“ azon hirt, hogy a bécsi londoni cabinetek Románia függetlenségének kikiáltása ellen tiltakozni akartak, alaptalannak nyilvánitja. A hatalmak állása e kérdéssel szemben semleges s ez ügy a béke-tárgyalások alkalmával fog megoldatni.

A XVII. századbeli magyarok szokásai

— Irta Propper N. János —

(Folytatás)

Nem lehetett az itt felvett erkölcsi szempontból káros befolyással az sem, hogy a feldult városokból, falvakból tömérdek nőt hajtott el rabszolgaságra a török. Az ily szerencsétlen áldozatok sorsa csak félelmet s utálatteljes iszonyt gerjesztett eszközlőik iránt a magyar nők kebleben. S a török uralkodás egész folyama alatt példáival találkozunk a török elleni vérré vált gyülöletnek a magyar nőknél. Dobozynak s nejének hősi halála, az egri nők története e tekintetben eléggé ismeretesek. Azonban azon körülménynél fogva, hogy az ország fiait ezreinkint vitte rabságba a török, az által, hogy az apátlan-anyátlan maradt gyermekek, főképen leányok, a házi illetőleg szülői nevelés áldásos befolyásától megfosztva serdültek föl, kitéve az a nyomornak ugy mint az élet csábjainak, hintetett el a maszlag magva, mely már a következő nemzedéknél mérges gyümölcsében volt szemlélhető.“ Egyáltalán jellemzi a török uralkodását Magyarországon, hogy átkos befolyását nem közvetlenül, hanem közvetve, de annál keservesebben érezte az ország. Midőn fiait rabszijra füzte, nemcsak a munkás kezek ezreitől fosztotta meg az országot, de férfi részétől fosztván meg a társadalmat, a gyöngébbet, a nőinemet kikerülhetlen erkölcsi romlásnak karjai közé taszitotta. Az ujabb statisztika bizonysága szerint azon arányban növekedik a nőnem erkölcsi elhanyatlása, s a prostitucció a mily arányban kisebbedik a férfiak száma szemben a nőkével . . . . . Mily következtetés alapjául szolgálhat ezen állitással szemben azon körülmény, hogy a török egy két év alatt több nemzedék fegyverviselő fiától fosztotta meg az országot?! — —

Ha a török zsarnoki uralom ekként előkészitője volt a társadalmi romlásnak, ugy másfelől terjedését nemcsak nem gátolta meg, de elősegitette azon passivitás, melyet egyes konkret esetekben a törvény a vétkesek iránt tanusitott. A török érzéki életének a mohamedán vallás és ezen alapuló törvény oly taplálékot nyujt, hogy alig fordul elő ilynemü vétségi eset az igaz hivők közt, s ha a nálunk szervezkedett török hatóság ily ügyekben még is a birói szerepre vállalkozott, ezt egyedül azért tette, mert haszonnal járt, tetemes birság rovatván a paráznaságban elmarasztaltakra. 200, 250, 300 oszpora vagyon aránylag a nőkre, 100, 150, 200 a férfiakra. (2 Hornyik F. i. m. II. k. 88. l.)

Hogy e mellett mily átkos befolyást gyakorolt a zsoldos katonaság: tanusitja a markotányosnék töménytelen száma, s az ellenök hozott szigoru törvény, mely szerint ők zsákba varatva, vizbe folytandók. Egyes városokban főleg az idegen katonaság állomáshelyein már e korban buja tenyészetnek örvendtek a bordélyházak, melyekben elvetemült asszonyok olcsó pénzen árulgatták kecseiket.

(Folyt. köv.)

Az alvó szerkesztőség.

Debreczen, máj. 24.

A „Debreczeni Ellenőr“ tegnapi számában helyreigazit egy közleményünket, mely még május hó 12-én megjelent számunkban „Szinházunk ügye a bizottsági közgyülésben“ czim alatt tétetett közzé. A „D. E.“ szerkesztősége tehát csaknem két álló hétig tanakodott és tanulmányozta a dolgot, vagy pedig aludott azóta s csak most ébredt fel arra hogy ezikkünkre észrevételeket tegyen; ugy véljük miszerint nem sértjük meg az illető t. szerkesztőséget ha az utóbbit vagyunk hajlandók hinni.

A „helyreigazitás,“ illetőleg észrevételezés azonban nem bir már azon hatással és érvénnyel, mint birt volna annak idején midőn ezikkünk megjelent; de meg másrészt, hogy Temesváry szintársulatának itteni működése éppenséggel nem felelt meg közönségünk igényeinek számtalanszor bebizonyitott tény s azt a „D. E.“ bárminként erőlködött is, tegnap sem czáfolta meg. Sőt maga a „D. E.“ igazolta állitásainkat midőn közli a szini bizottság jelentését, melynek szószerinti szövege csakugyan a mi közleményünknek ad igazat.

Hanem eltérve ettől, azt is mondja a „D. E.“ hogy a „Debreczen“ decz. 29-ig Temesváryt több izben nevezte ügybuzgó igazgatónak, sőt társulata egyes előadásait egyszermásszor megdicsérte. Ebben a „D. E“.-nek tökéletes igazsága lehet; és kinyilatkoztatjuk most is, hogy mi buzditjuk az igyekezőt és méltányoljuk a jóakaratot ott és akkor, a hol s a midőn azt valakinél észleljük, és mindaddig csak jót tételezünk fel minden egyén felől, mig az ellenkezőről meg nem győződtünk. De lelkiismeretlen és vétkes dolognak tartjuk azon eljárást, midőn egy hirlap jobb meggyőződése ellenére pallástolni igyekszik egy szinigazgatónak hibáit, szépiteni az elkövetett botrányokat, és segédkezet nyujtani egy igazgtónak, egy nemzeti müvelődésre alapitott intézet jó hirnevének megsemmisitésében: a helyett, hogy mint különben kötelessége lenne, a hibák és elkövetett tévedések feltárásával őrködnék a nemzeti szinészet felett, melynek hivatása épen oly szent, mint amaz igéké, melyek a tudományok csarnokában, a főiskolában hirdettetnek; s megróná minden egyes esetben azon egyént, ki egy ilyen szent ügy vezetését magára vállalván, téves gazdálkodás, gőgös modor, hiányzó képzettség s a társulat tagjaival való folytonos huzalkodás által a szinészet szent eszméjét, utczai komédiává aljasitja.

Hallatlan dolog társadalmi életünkben, hogy egy hirlap ellentétes helyzetbe állitsa magát a nagy közönség itéletével, és védelmére keljen egy bukott, közmüvelődésünkre fekélyes befolyással levő ügynek, és támogatásával fentartását mozditsa elő azon nyomorult állapotnak, mely Debreczen városának csak szégyenére válik.

Nemcsak, hanem a „D. E.“ minden egyes alkalmat megragad, hogy ellensulyozza közleményeinket, melyek szinügyünk javitására irányozvák, s a közügy érdekében közöltetnek. Kérdjük, lelkiismeretes dolog ez? — Dühös, bosszantja minden szó, mely a jelenlegi szinügyi helyzet megváltoztatására és javitására czéloztatik, és eljárásából azt kell hinnünk, miszerint fél, hogy a rosz helyett jó talál jönni, s akkor vége a — gyöngyéletnek.

Hiszen ha a szinibizottság jelentését veszszük is irányadóul, rájövünk arra a meggyőződésre, hogy annak egyes tételei, valamint nem felelnek meg a való tényeknek, épugy olvashatjuk annak sorai közül azt, hogy Temesvárynak helyzete az utóbbi évben már tarthatatlan volt városunkban. Ezt látszik bizonyitani a bizottság jelentésének ezon tétele, hogy:

„Ilyen helyzetben a szinibizottság nem vélte időszerünek, hogy Temesváry Lajos helyzetét bárminként is megnehezitse, és elnézhetőnek vélte azt, miszerint a vállalkozó szinigazgató a kiadásain lehető könnyebbités végett, a tagok közül egy-némelyiket elbocsátotta.“

Tehát a helyzet olyan volt már, hogy Temesváry kényre-kedvre cselekedhetett mindent, s a bizottság nem vélte „időszerünek“ beleszólani.

A „Debreczeni Ellenőr“ pedig haladt a maga utján, intőszavát még akkor sem emelte fel, midőn a botrányok a szinfalak közzül a a közönséghez kiszivárogtak, akkor sem, midőn a már többször elsorolt visszaélések mindennaposok lettek.

Birálaton aluli szerep egy hirlaptól és valóban megvetésre méltó. A közvélemény különben már rég megirta számára a szegénységi bizonyitványt.

Ha a „D. E.“ szerkesztője a Temesváry iránti rajongást annyira tudja vinni, hogy mai napság is hetenkint háromszor rándul át Nyiregyházára, ám tegye, nekünk ninesen magnesünk, nines is rá szükségünk, mi csak egyet ösmerünk: a részrehajlatlan igazságot.

Eljő az idő, nemsokára, hisszük, midőn a „D. E.“ szerkesztőjének fogékony szivecskéje számot vet magával, s nem fogja többé keresni világát a szini világban, s a közügy kiáltó érdekét, nem fogja oly eclatans módon alárendelni szánandó magán szenvedélyének. Dixi.

— **A MAGYAR FŐVÁROSBÓL. A két párduczot** tegnap adta át Achmed Hariri seik a fővárosi állatkertnek; a derék seik megigérte, hogy oroszlánokat sőt egy him tigrist is fog küldeni mielőbb az állatkertnek. **Az egyetemi** hallgatók takarékossági tekintetből egyenruházati tervvel foglalkoznak, hogy az egyetemi élet olcsóbb, és a szegényebbek által is megbirható legyen. **A tud. müegyetemi** olv. kör technikai szakosztálya f. hó 10-én érdekes vitatkozást tartott a következő themáról: Különösen technikai szempontokból mily eszközök lennének hivatva alföldünk mező- és gyáriiparát emelni. **A vendéglátó** bizottság tegnap az „Arany sas“-ban gyülést tartott, tárgya: a Mekkából megérkezett Achmed Hariri seiket megillető köszöntés volt. **A Corvinák** ünnepélyesen szándékolt fogadtatására a főváros által az ünnepélyességre készittetett 25 drb. nemzeti váldisz, babér-koszoru és 4 drb. Corvinczim jobb időkre való, megőrzésre a város. gazdának leltározás és kezelés végett átadatotti

VIDEK

— „Debreczen“ levelezése. —

Érmellék máj. hó.

T. szerkesztő ur!

A nyomoruságnak napjait éljük! Önök ott abban a nagy városban nem tudják mi az a nyomoruság. Valamint nem tudják azok sem kik a „husos fazekak“ mellett nyalakodnak. De tudjuk mi itt falun. Tessék ide jönni annak a ki kételkedik a nép szegénységén: tessék jönni azon böles honatyáknak kik ujabb terhek megszavazásával foglalkoznak s ujabb terheket készitenek a mi nyomoruságunk fokozására. Itt tessék letárgyalni ama törvény javaslatokat az adó emeléséről, a nép kinos sohajtásai az éhes gyermekek kenyér kérő ri-

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

A kereskedelmi tanácsos háza.

Regény.

Irta: **Marlitt E.**

(Folyt.)

Kalapja után nyult, s a bársony uszályt felemelte, hogy elmenjen. Katinka előtt meglassitá lépteit.

„Látod kedves kinesem, mondá és mutató ujját a fiatal testvér álla alá tette, ez a nő sorsa, ha egy rövid perczig érzékennyé lesz és azt képzeli magáról, hogy szerelmes lábai rögtön kalodába kerültek s fájdalmasan látja át hogy az elesépelt régi tanács „megnézd ki bilincsel le magához örökre“ rut és uj igazságot tartalmaz, gondolj nővéredre és vigyázz magadra gyermek.

Ezzel kiment s Katinka nagyra tágult szemekkel nézett utánna. Mily csodálatos menyasszonyiatlan volt e szép nővér.

VI.

A park nyugati oldalán feküdtek a régi urlak hajdani kertjének maradványai. Az egykor jól megerősitett és viz árokkal elköritett lovag várból csak egyetlen jelentékeny terjedelmü torony szoba maradt meg, melyhez egy szárny épület maradvány eltekerült falakapaszkodott. Hatvan évvel ezelőtt az épületet lebontották. Az akkori tulajdonos leginkább külföldön élve az uri lakot divatos modorban, mint villát a földbirtok ellenkező oldalára a sétányhoz helyeztette át, hogy hazájába néha lejövén, emberek közt lehessen és hogy a régi kastély szépen faragott gránit koczkáit az uj épitésnél felhasználhassa. A tornyot rom maradványával együtt mint a park diszét tiszteletben tartották, egy zöld hantu mesterséges dombon feküdt az, lábainál az elvadult bokor borult össze, és a mellette levő falromba hatalmas ablak iveivel málna és szikla rózsa bokrok fészkelték be magokat s a vad komló utánok kuszott, s zöld ékitményt szórt a sötét kövekre.

E rom a vizgyütő közepett, mint diszitmény elérte czélját, de az akkori tulajdonos után gyakorlati hasznot hajhászó nemzedék jött — ez lecsapolta a vizet az árokból, s a kitünő iszapos talajba terményt vetett. A molpár szava szerint ez volt az egyetlen okos dolog, a mit a park megvételénél talált, és mint ilyet e jövedelmező földdarabot, rögtön saját használatára tartotta meg. Katinka mint gyermek örömest járkált a kis vögyben a mint az árkot elnevezte. A hajdani kastély regényessége és történelmi nimbusa elleni égre kiáltó merénylet akkor természetesen eszébe sem jutott. Zsuzsival órákig eljárkált szedegetve a futóbab és gyalog borsó bozótjai között nem rejtve, hogy a folyó véletlen kitörése által a halak ide rohanhatnak, és őt és Zsuzsit és az egész zöld pompát elnyelhetik.

Most öt nappal megérkezése után először lépett ezen távoleső parkrészbe, s mintegy megvakulva állott meg. Még a falon voltak a komló indák levél nélkül mint korhadt háló, és a domb hantjai, szárazon és elfonyadva, mig nem mutatott zöld fühegyeket, de az áprilisi nap szélesen és fényesen fütött a rom koszoruzta dombra, és festőileg kiemelte azt a fenyő erdő közül, mely a háttérben egy hosszu hegyháton elnyult.

Egy szép fris vakolat sem hagyta nyomát a falon a javitó emberi kéznek, egy uj kő sem tétetett tova, de hiányzani sem látszott egy sem, csak a torony hatalmas ablak üvegei, melyek előtt hajdanában korhadt deszkatáblák voltak, ásitoztak nagy nyiltan, s oly különösen csillámlott elő a kőkeretből, mintha egy elzárt napsugár odabenn a sötétben titokteljes arany hálót szőne, kellemes élet mozgott a néhai Baumgartenék elpusztult őslaka körül, a torony fal koronája felett fehér és tarka galambok keringtek keeses repüléssel, és a sürüből az ősrégi diófa csoport alól, — mely a tornyot délfelől szegélyezte csendesen kéj őz jött elő és lassan besétáltak a füves domban. Hanem a kis völgy eltünt. Széles csillámló vizgyürü hullámozta körül ujolag, mint hajdan a dombot; s mindent a mi azelőtt odalent zöldült, virágzott és felfele tört egyenlővé téve, mintha a munkás ember kéz sohasem használta volna medrét.

Egy lánczon függő hid feküdt keresztül az árkon, és tulfelől a keskeny kijáratnál keresztbe elnyulva egy óriás buldog feküdt, fejét első lábára téve vizsga tekintettel figyelt az ideát levő leányra.

„Itt láthatod Móricz tusculánumat, Katinka, mondá Henriette, a ki Katinka karján esüngött. Egykor vármaradvány a szokásos kinzó eszközökkel és haldokló sohajakkal, még négy hóval ezelőtt elvitázhatatlan lakhelye a baglyoknak, denevéreknek és az én galambjaimnak, és most Römer kereskedelmi tanácsos ur terme hálószobája sőt kinestára is. Igaz, hogy elég feketén néz ki az az izé és azt hiszik, hogy a legelső vihar halomra fogja funi a falakat, de ez mind igen szilárd és épen a lecsüngő kövek alatt tartózkodik Móricz szolgája — ez embernek irigylendő lakása van.

(Folyt. köv.)

mánkodásai között. Szja! ott fenn a külső fény és pompa, estélyek és lakomák, a bepréselt ezerek elköltése közben nem hallják azt meg, nem hallik oda a szegény éhező család csüggeteg kiáltása, melyet pedig a „dusgazdag“ asztaláról lehullott morzsa is kielégitene. S a szegény mit tegyen? eladja a a legszükségesebb ruha és ágy nemüjét, hogy gyermekei éhségét pillanatra is csilapithassa; puszta szalmán hentereg már a család és mégis éheznek! Nincs már semmi eladható, semmi megmozditható, még hitele, becsülete sincs már, csak az éhség, még a köny is kiapadt a siró gyermekek szeméből csak szomoruan minden remény nélkül szédelegnek az üres viskóban.

S a könyörületesség? E szót ki kellene törölni a maikor szótárából, ennek ma már nincsen értelme, az alsóbb osztálynak nincs reá anyagi ereje, a felsőbb osztály nyiltan tagadja ez erény létezését. Könyörületes csak az Isten a ki el nem sepri a föld szinéről Sodoma és Gomora ivadékait, a ki villámával nem sujtja nyomoruságunk okozóit. Be kell hajtani az adót! A parancs ki van adva. No hát be kell hajtani! Ha szüksége van az államnak éhező, rongyos gyermekekre azt még talál eleget elviheti, de szeretnénk látni azt a mondva csinált prést, a melyik itt pénzt vagy pénzzé tehetőt talál. Az ezelőtt módosabb ember is tudja már mi az a László szekere, hát még az a ki eddig szegény sorsu volt. A módos embernek eddig volt 4—6 ökre, leszállott elébb kettőre, majd ezt is eladta, vett két rosz lovat, hogy mégis földjét valahogy munkálhassa — a többi pénzt enni valóra adta mely már elfogyott, a rossz ló mert rossz vólt eldöglött s most nincsen semmije.

Bóldogok önök ha azt hiszik, hogy ezek költött képek. Bóldogok ha nem tudják, hogy ezek csak halvány másolatok melyek eredetije még borzasztóbb.

S ha még is a szegény valahogy összetud csinálni annyi pénzt, hogy szegény családja számára egy véka kenyérnek valót vegyen a piaczokon sem igen kap, mert a mit oda visznek azt hallatlan árért azonnal össze szedi a speculánsok serege. Bizony idejevolna intézkedni, hogy bizonyos ideig a piaczokon, addig mig a szegény nép a maga szükségeit beszerzi, az üzérek el legyenek tiltva a vásárlástól

De hát ki osztaná addig a makaót.

Hegyközi.

— **VIDÉKI HIREK. A szalárdi** uj birtokos Légl György ur azon alkalomból, hogy Biharmegyében megtelepedett 1500 frtot küldött a főispán urnak, hogy azt belátása szerint közczélokra forditsa. **Nagyváradon** valamint nálunk is már lehet cseresznyét vásárolni; de biz az még drága. — **A vetésekről** szóló hivatalos jelentések szerint a májusi fagyok csak itt-ott okoztak kevés kárt, a termési kilátások az egész országban kedvező eredményt jósolnak. **B.-Ujfalubau** egy 96 éves nő halt meg a mult héten, s életében csak egyszer — halála előtt épen — volt beteg. **Radnán**, — az A — d szerint — a bucsusok közül, a vasárnapi felhőszakadás következtében számos férfi, asszony és gyermek a bősz áradat hullámaiba belévezett. **A kis zombori** postarablás és gyilkosság elkövetőit, Kis Balla Jánost és Tóth Szabó Pált a nagykikindai trvszék kötél általi halálra itélte.

UJDONSÁGOK.

* **Meghivás** az 1877-ik év május hó 27. napján délután 3 órakor a „debreczeni önkéntes tüzoltó egylet“ bizottmányának a városház kistermében tartandó ülésébe. Ezzel kapcsolatban felhivjuk az egylet iránt érdeklődőket, hogy a jelzett időben és helyen megjelenni sziveskedjenek, annál is inkább, mivel ez egylet rég halogatott ügyei végelintézésére és tisztába hozatalára felette szükséges, hogy a tagok e gyülésen minél nagyobb számban megjelenjenek.

* **Tiszai Dániel** könyvnyomdájába egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik minden órában.

* **Az árviz** Arad- és Hevesmegyékben napról-napra nagyobb mérveket ölt. Aradon az árviz-bizottság permanentiában van. A boltok a városban zárva vannak. Az Arad és Uj-Arad közti vasuti hidat elöntötte a Maros; a vonatok csak Ujarad és Temesvár között közlekednek. Az aradi marhavásártér viz alatt van; a határban létező telepitményeket elboritotta a viz. Szt.-Leányfalván és Fakerten számos ház összeomlott. A belváros mellék utcáiból a lakosok kiköltöznek. Az uj városháza körül nagy tömegekben állnak a segélyért rimánkodók. A hatóság minden lehetőt megtesz a baj enyhitésére. A jobb módu lakosság a szerencsétleneket élelemmel látja el. — A Temes pedig elöntötte Temesmegye Buziás felé eső vidékét, továbbá a kis rétet Verseczuél, hol a vetéseket tönkre tette s a viz már a nagy rétre is áthatol. Gattaján és Dettán a viz szokatlan magassága folytán minden pillanatban tartanak az áradástól. Detta határában már april havában is volt árviz.

* **A mükedvelöi szinielöadás**, mint ujabban értesültünk jövő vasárnap, az az f. hó 27-én fog a debreczeni szinházban végbemenni. Ez alkalommal előadatik Schiller drámája, a „Haramiák“ melyben Ferencz szerepét Egressy Akos ur Károlyt pedig Józsa Oszkár ur játszandja. Felhivjuk ez előadásra a t. közönség figyelmét.

* **Ismételve** felhivjuk mindazon t. polgártársainkat, kik a „függetlenségi kör“ által jövő hó 10-én a népkertben rendezendő táncvigalomra meghivót tévedésből nem kaptak, de ahoz igényt tartanak, eziránt a kör pénztánokához Veres László urhoz fordulni sziveskedjenek.

* **A debreczeni gazdasági-egylet** f. hó 13-án tartotta évi közgyülését. Az 1873. évi ujra alakulás óta van ez egyletnek 90 (a 50 frt) alapitó s 37 évdijas, tehát összesen 127 tagja. Vagyoni állás: Készpénz az ipar- s kereskedelmi banknál 4417 frt 77 kr. — Tőke kamatozó alapitványokban 2615 frt. Követelésekben 1685 frt 50 kr, a kézi pénztárban 60 frt 80 kr, s igy összesen 8779 frt 07 kr. A választmány ujonnan a következőleg alakult: Elnök Dalmi Károly, alelnök Jámbor Ferencz, titkár Békessy László, ügyvéd Takács Ferencz, pénztárnok Muraközy Károly. Választmányi tagok: Buday József. Buzás Elek, Csáky Gergely, Domokos Kálmán, Fráter Imre, Harsányi Sándor, Hutflész Kázmér, Jóna István, Komlóssy Imre, Kökényessy Imre, Klein Ignacz, Kovács János, Koszorus Lajos, Molnár György, Nagy György, Nánássy Ferencz, Paksy Imre, Polgári András, Rácz György, Sánta István, Schmid Ágoston, dr. Sewarczer Viktor, Steinfeld Ignácz, Szabó Soma, Szikszay József, Szepessy Gusztáv, Telegdi László, Udvarhelyi Károly, Váczi János, Vecsey Imre, Zöld János, Szücs Mihály, vg. Balla Gergely. Szabó Miklós, Orosz István.

* **Szép virág-és** zöldségkereskedést rendezett be Otrokocsi Végh János ur czeglédutczai füszerkereskedésében mely valóban méltó, hogy a t. közönség pártoló figyelmébe ajánljuk.

* **Bizalmas felszólitás** az athletikai clubb t. cz. müködő tagjaihoz. A t. választmány által elhatároztatott, hogy augusztus hónapban az athletikai clubb müködő tagjaival, a clubb életrevalóságának bebizonyitása végett, nyilvános versenyzés tartassék, miután azonban a beirott 68 müködő tag közül csak a kisebb szám jelenik meg rendesen a gyakorlatokon mi által az előkészületek jelentékenyen hátráltatnak: annál fogva bátor vagyok az összes t. cz. müködő tagokhoz férfias felszólitást a végett intézni: sziveskedjenek ezután pontosan a gyakorlati órákon megjelenni, nehogy közönyösségük miatt a clubb fenállhatása koczkáztassék. A gyakorlati órák minden héten csak kétszer és ugyan k e d d e n és c s ü t ö r t ö k ö n este 6—7-ig a vivó órák pedig ugyan azon napokon 7—8-ig szoktak lenni. Örvényi Vilmos.

Legujabb.

— **K o n s t a n t i n á p o l y, május 23. Karsból jelentik- hogy Kara-Dagh elött ütközet voit, mely a törökök győzedelmével végzödött. Az ottomán önkénytesek hösökként harczoltak. A muszkák visszaverettek és 500 halottat vesztettek. A sebesültek száma töméntelen.**

— K o n s t a n t i n á p o l y, máj. 23 A miniszterek a háboru tartama alatt fizetéseiket az államnak ajánlották fel.

— A t h e n, máj. 23. Görögország hadüzenete a portának végleg el van határozva s s z ö v e g e kész 14.000 ember küldetett a határra s 12,000 ember szerveztetik. — A görög lapok a legnagyobb titoktartásra köteleztettek.

— **P á r i s, máj. 23. Itt azt állitják, hogy Ausztria-Magyarország szövetséget ugyan nem kötött Angliával, de egyetértőleg fog vele müködni.**

— A t ö r ö k egy ujabb győzelme. Egy szentpétervári távirat már jelenté hogy az orosz Adiler erőd előtt heves harcz vivatott. A muszka távirat csak azt jelenti, hogy az ütközet heves volt, de az eredményről, ha az reá nézve szerencsétlenül ütött ki, krimiai emlékezet óta bölcsen hallgat. Éjfél után érkezett hirek azonban állitják, hogy a törökök ismét fényes győzelmet vivtak ki, és hogy az Adiler erődöt ugyanazon sors érte, mely Sukhum-Khalet.

— S z e g e d, máj. 23. A Maros Deszknél elszakitotta a kamarai töltéseket s 800 hold szántóföldet elöntött s ha a megyei töltés is elszakad, a Bánság nagyobb része viz alá jut. A Tisza vizállása 24 láb 4 hüvelyk, miért is itt nagy az izgatottság.

— B é c s, máj. 23. Amit multkor Bukarestből táviratoztak, hogy t. i. Ausztria-Magyarországnak a Bosznia megszállását illető mozdulatai csak maneuvrirozások és a tényleges támadás Oláhországnak van szánva, azt ismét megerősiti egy ujabb távirat, mely azt jelenti, hogy 40 ezer főből álló muszka sereg az erdélyi szorosokhoz van rendelve, hogy Ausztriának eshetőleges támadását megakadályozza.

Felelős szerkesztő:

TISZAI DÁNIEL.

HIRDETESEK.

ROBEY és TÁRSA

160 4—4

mérnökök és gazd. gépgyárnokok Lincolnból, Angliában.

Budapesten, üllöi ut 1. szám,

ajánlják országszerte legjobbnak ismert tüzanyagot megtakaritó **gőzmozdonyaikat,**

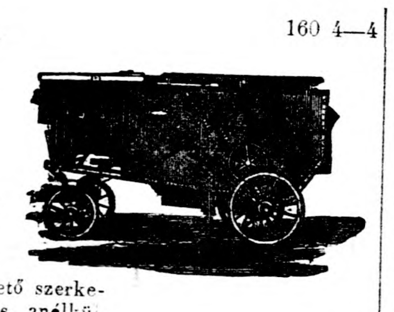

gőzgépeit és felülmulhatlan szabadalmazott

fa- és vas-rámás cséplőgépeiket magánetető szerkezettel és anélkül.

Lójárgányait és kézi cséplőit, kaszáló és arató gépeket, lógereblyéket, szivattyukat, szecskavágókat, répavágókat, rostákat, malmokat és minden más a gazd. gépszakmába vágó eszközeit.

Mindennemü javitások gyorsan és legolcsóbban eszközöltetnek. Bővebb tudósitással és árjegyzékkel szivesen szolgálnak **Robey és Társai,** Budapest, üllöi-ut 1. sz.

Umrath és Társa

szabadalmazott

peczek cséplőgépei kéz- és lóerőre,

legujabb gyakorlati javitásokkal, ugyszinte tisztitó rosták, tengeri morzsolók, szecska, répa és burgonya vágó és rögtörő gépeinek mutatvány raktára és főügynöksége, továbbá

GARRET R. és FIAI

gőzcséplő, arató és **kaszáló gépeinek** eladási ügynöksége

208 1—?

Posszert Jánosnál Debreczenben, piacz-uteza 1903. sz.

Képes árlapokat a nevezett ügynök kivánatra küld.

PIRNITZER ALAJOS

mezőgazdasági gépraktár tulajdonos

Budapesten. V. ker. akadémia-utca 9. sz. a.

Képviselője a világhirü Charles Burrell & Sons. Thelford, angol honigépgyárnak, mely czég 1770. alapittatott (feltalálói az egyesitett gőzcséplőgépeknek), továbbá Sack, Richter és társa és több hirneves czégeknek,

ajánlja felülmulhatlan jóságu

Burrell féle gözmozgony ès csèplögèpeit.

Azon sok hozzám intézett elismerő nyilatkozatok közül, melyek nálam betekinthetők, a helyszüke miatt kénytelen vagyok csak az egy alább következő nyilatkozatot közzé tenni.

T. Pirnitzer Alajos urnak, Budapesten.

A Nagy-Vadasi, Szalk és Hartai uradalom részéről több napokon át 3 gőzcséplővel eszközölt összehasonlitási kisérlet folytán kitünt, hogy az Öntől vásárlott Charles Burrell & Sons-féle gőzmozgony m. e. 35% tüzi anyaggal kevesebbet fogyasztott, valamint munkamenyiségre nézve, a szinte Öntől rendelt hasongyártmányu cséplő, a többieket jóval felül haladta.

A munka külömbözeten kivül is igen előnyözöm e gépeket, mert azok nem csak szilárd és tartós szerkezettel, hanem pontos és tiszta munkával is birnak.

Nagy-Vadas, 1876. augusztus 16-án.

Tisztelettel
a fennevezett uradalom részéről
Berger Gábor.

Készletben tartok Sack-féle és amerikai sorvetőgépeket, Smyth-féle szórvavetőgépeket, „Remington“ amerikai fükaszáló és aratógépeket, szénagyüjtőket, angol Bakerrostát, szivatyukat stb. stb.

Teljesen helyreállitott használt gőzcséplők és mozgonyok állandóul kaphatók.

Sor és árjegyzékek bérmenten küldetnek.

110 6—

Pirnitzer Alajos.

Árverési hirdetmény

A debr. kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik. miszerint Horvát Györgynek Antal Gábor és Bodnár Julianna elleni végrehajtási ügyében lefoglalt, a debr. 2440 sz. tkvben jegyzett, öszvesen 12.800 ftra becsült piac utcai 1791. számu ház, 5 hold ondódi föld, és 1554 ☐ öl vargabeli szőllő az 1877 évi junius hó 18 napján délutáni 3 órakor, mint, már 3-ik határidőben a törvényszék árverési termében, végrehajtó Török Péter által megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fog u. m.

1. Kikiáltási ár a fenti becsár; azonban ezen árverésen a fentkörülirt ingatlanok becsáron alul is elfognak adatni.

2. Árverezni kivánók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagyis a ház és ondódi földre 1200 frt. a szőllőre 80 frt. készpénzben, vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3. Vevő köteles a vételárt 3 egyenlő részletben, és pedig: az árveréstől 1. 2. és 3. hónap alatt, ezen kir. törvt. széknél lefizetni.

A bánatpénz az utólsó részletbe fog beszámittatni.

A feltételek többi része, a kiküldött végrehajtónál megtudható.

Kelt a debr. kir. törv. szék mint telekkönyvi hatóságnál 1877. évi mart hó 29-ik napján.

Becske Lajos, h. elnök.

Beöthy Gábor, h. jegyző.

143. 3—3.

Az első magyar

gyapjumosó

s bizományi részvénytársulat

BUDAPESTEN

a bekövetkező gyapjumosás idényének alkalmából, tisztelettel felhivja a t. c. gyapjutermelők és kereskedőket, hogy izz-, hát-, timár-, és bárány-gyapjuikat gyárszerü mosás és bizományi eladás végett beküldeni sziveskedjenek.

A hozzánk beküldött gyapjukra kivánatra az érték ²/₃-áig olcsó kamat mellett előlegeket adunk. Az eladás bel- és külföldi gyárosoknak lehető legmagasabb árak és készpénzi fizetés mellett történik.

A gyár minden beküldött bármely menyiségü gyapju mosását 4 hét alatt eszközli.

A hozzánk beküldött gyapjunak a pálya udvarról vagy hajóállomásokról gyárunkba való beszállitásáról gondoskodunk. — Az eddigi árjegyzékünkben foglalt dijakat, mint raktár-dijt, ugyszinte a mellék-költségeket a t. c. megbizók előnyére megszüntettük, és a gyapjut raktár- és biztositási-dij nélkül helyezzük el.

Árjegyzék: mosásdij izzgyapjuért $5^3/_4$ frt, timár-gyapjuért $6^1/_2$ frt, hát gyapjuért $7^1/_2$ frt 100 kilogrammkint számitva. Eladási üzérdij 1%, esetleg ügynök használatánál ½% alkuszdij is.

Vállalkozunk izz- és hátgyapjunak bizományi eladására is, azt raktárdij felszámitása nélkül elhelyezzük s kivánatra előleget adunk.

Ez évi programmunkat kivánatra bérmentve küldjük.

Mindennemü tudósitásokkal a városban, ország-ut 44, Huszár-féle házban berendezett irodánkban szivesen szolgálandnak.

Az igazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik)

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék 7017/1877. p. számu végzése felytán, alólirt kir. közjegyző által közhirré tétetik, miszerint a néhai özv. Valics Antalné hagyatékához tartozó több küféle ingóságok, ugy mint házi butorok, ágy- és ruhanemüek, konyha- kamarabeli eszközök, ó és uj borok hordóstól stb. stb. a nevezett örökhagyó debreczeni hatvan-utczai 1099-ik számu házánál, folyó évi május hó 28-dik napján, szükség esetében folytatólag a következő napokon délutáni 3 órakor megtartandó nyilvános árverésen, azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni, — mire a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Kelt Debreczenben, 1877. május 16-án.

Nánássy László, kir. közjegyző.

203 3—3.

Nyujtsuk kezünket a szerencsének!

375,000 bir. márka

vagy

218,750 forint

főnyeremény kinálkozik kedvező esetben a **legujabb nagy sorsjátékban,** a mely a magas kormány által engedélyezve és biztositva van.

Ez uj tervek előnyös berendezénél fogva nehány hónap alatt 7 kisorsolásban **42,000 nyeremény** biztosan elválik, közte 375,000 bir. márka, vagy 218,750 frt osztr. értékben; ugyanis:

1 nyeremény	250,000 m.		1 nyeremény	12,000 m.
1 nyeremény	125,000 m.		19 nyeremény	10,000 m.
1 nyeremény	80,000 m.		3 nyeremény	8000 m.
1 nyeremény	60,000 m.		20 nyeremény	6000 m.
1 nyeremény	50,000 m.		3 nyeremény	5000 m.
1 nyeremény	40,000 m.		53 nyeremény	4000 m.
1 nyeremény	36,000 m.		200 nyeremény	2400 m.
3 nyeremény	30,000 m.		410 nyeremény	1200 m.
1 nyeremény	25,000 m.		621 nyeremény	500 m.
4 nyeremény	20,000 m.		700 nyeremény	250 m.
8 nyeremény	15,000 m.		22650 nyeremény	138 m.

A nyereményhuzások tervszerüen hivatalosan

már jun. 13. és 14-én tartatnak

és ezen az állam által biztositott nagy pénzsorsjátékhoz

1 egész eredeti sorsjegy dija csak 6 márk, vagy 3.50
1 fél „ „ „ „ 3 „ „ 1.75
1 negyed „ „ „ „ 1 s fél m. „ —.90

Minden rendelet postai befizetések, beküldések, vagy utánvétellel pontosan és azonnal foganatosittetik, és minden megrendelő kap tőlünk az állam czimerével ellátott eredeti sorsjegyet.

A rendeletekhez a kivántató hivatalos játéktervet dijmentesen csatoljuk és minden huzás után, a huzás sorrendét az érdekelteknek felhivás nélkül megküldjük.

A nyeremények kifizetését állambiztositás mellett általunk, vagy kivánatra az osztrák piaczokon levő összeköttetéseink által eszközölhetjük.

A mi gyüjtödénknek eddig kedvezett a szerencse, és sok más jelentékeny nyeremény között gyakran a főnyeremény is örvendeztette, melyek az érdekelteknek egyenesen kifizettettek.

Előre látható, hogy az ily **legszolidabb alapra** fektetett vállalat mindenütt részvétre talál, melyre számitva, hogy minden rendeletnek eleget tehessünk, kérjük az iránt az érdekletteket, hogy megrendeléseiket minélőbb hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Kaufmann & Simon,

bank- és váltóüzlete Hamburgban.

Mindenféle államkötvény, vasut-részvény és kölcsönsorsjegyek vevő és eladó üzlete.

U. I. Az eddigi pártfogásért köszönetet mondva, bátrak vagyunk az uj sorsjátékra becses figyelmüket felhivni és mint eddig, ugy ezután is odatörekszünk, miszerint nontosságunk és szolid szolgáltatásunk által az érdeklettek megelégedését tökéletesen elérhessük.

M. F.

204 2—6.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém értesiteni a n. é. közönséget, hogy a nagy piaczon a templom mellett levő özv. Fóriánné asszony házában vendéglőmet f. hó 27-én az az vasárnap este 8 órakor Nagy János zenekara közremaködésével megnyitom. Mit is midőn a t. közönség tudomására juttatok, egyszersmiud kérem becses pártfogásukat.

Tisztelettel
Biró Mihály
vendéglős.

210. 1—2.

Hirdetmény.

A „Haza“ életbiztositó és hitel bank debreczeni vezérügynöksége értesiti a t. cz. közönséget, miképen hivatali-helyiségét az özv. Szveticsné féle házból f. hó 23-án a „Tisza“ biztosito társaság piacz utczai házának emeleti részébe tette át.

209. 1—3.

Egy két éves

almás pej csikó

elveszett.

A megtaláló kéretik szerkesztőségünknél illő jutalom vétele mellett jelentkezni.

211. 1—1.

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt.**

Debreczen, 1877. Nyomatott Tiszai Dániel könyvnyomdájában.